

Tijdschrift voor Tandheelkunde

OCTOBER 1938 XLV JAARGANG AFLEVERING 10

REDACTIONEEL GEDEELTE

J. SANDERS, EZN.
1898—1938

92 : Sanders (J.Ez.)

Het zal 28 October a.s. veertig jaren geleden zijn, dat collega J. Sanders Ezn. de bevoegdheid tot het uitoefenen der tandheelkunst verwierf.

De laatste jaargangen van het Tijdschrift hebben meerdere malen getuigd van zilveren jubilea van vakgenooten, wier belangstelling in en verrichtingen ten bate van de beroepsgemeenschap of van de tandheelkunde als werkterrein en studieveld, rechtvaardigden dat op het bereiken van dezen mijlpaal in hun professionele leven de aandacht werd gevestigd. Wanneer een vijf-en-twintigjarige taakvervulling in het algemeen daartoe voldoende aanleiding is, dan is er des te meer reden, zoo deze werkzaamheid zich heeft uitgestrekt over een tijdsverloop van vier decennia.

Er is wel eens opgemerkt, dat het herdenken van een jubileum veelal meer is een kwestie van gezondheid dan van verdienste, meer een zaak van levensduur dan van bijzondere bekwaamheden, maar als er in ons land één collega is voor wie deze stelling niet geldt, dan is het wel Sanders. Niemand heeft in al die jaren zooveel gebruik gemaakt van zijn veelzijdige capaciteiten en geestkracht om het beroep, dat hij eenmaal gekozen had, te dienen, als hij.

Geboren in 1878 te Sneek, doorliep hij aldaar de H.B.S. en deed in 1895 eindexamen. Na in het volgende jaar te Groningen het theoretisch tandheelkundig examen te hebben afgelegd ging hij zich te Utrecht aan het Tandheelkundig Instituut verder bekwamen en slaagde twee jaar later voor

het praktisch examen. Hij bleef nog een tijdlang als co-assistent werkzaam, volgde daarna een cursus in kroon- en brugwerk bij Eugen Müller te Wädensweil en vestigde zich in 1899 te Meppel. Een groeiend verlangen naar een meer ideëele toepassing van de mogelijkheden in de tandheelkunde, met name op het gebied der gebitsconserveering, deed hem besluiten de provincie te verlaten voor de groote stad en zoo vestigde hij zich in 1912 te Amsterdam, alwaar hij sindsdien is blijven praktiseeren.

Met dezen overgang begint weldra de ontplooiing van S a n d e r s' activiteit op verschillend terrein. Wetenschappelijke publicaties, de conserveerende tandheelkunde betreffende, met name de wortelkanaalbehandeling, verschijnen van zijn hand, maar tegelijkertijd treedt hij ook in het vereenigingsleven meer op den voorgrond. Hij wordt bestuurslid van de Vereeniging van Nederlandsche Tandartsen en weldra in 1915 tot voorzitter gekozen. Hiermede is niet gezegd, dat hij zich voordien afzijdig zou hebben gehouden, integendeel. In zijn studietijd was hij mede-oprichter van „John Tomes” en daarvan de eerste ab-actis. Het „Tandheelkundig Jaarboekje”, voorlooper van den „Candidaat-Tandartsen Almanak”, de latere officiëele uitgave van „John Tomes”, vond in hem een ijverig medewerker. Toen in 1904 de „Vereeniging van Nederlandsche Tandartsen” werd opgericht trad hij als lid toe, evenals tien jaar later bij de stichting van de „Ned. Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde”. Het „Ned. Tandheelkundig Genootschap”, inmiddels een keuzegezelschap geworden, noodigde hem in 1913 uit voor het lidmaatschap. In al deze organisaties ontwikkelde hij gelijkelijk een toenemende activiteit; in de wetenschappelijke vereenigingen hield hij voordrachten en demonstraties; bovendien werd hij voor bestuursfuncties aangezocht. Na een vierjarig presidium van de „Vereeniging” volgde een optreden als voorzitter van het „Genootschap” in 1927, voor een gelijke periode.

Ook in de „Maatschappij” werd al spoedig beslag gelegd op zijn medewerking; van de A.T.V., Afdeeling Amsterdam werd hij in 1919 voorzitter, in welke functie hij o.a. strijd voerde met het gemeentebestuur en den G.G.D. over de organisatie van de Gemeentelijke Tandheelkundige Poli-

kliniek. Op zijn inzichten en werkkraft werd niet tevergeefs een beroep gedaan voor commissoriale functies; zoo is in de eerste plaats de thans bestaande „Vereeniging Tijdschrift voor Tandheelkunde”, als uitgeefster van ons orgaan (voorheen het eigendom van een „Gezelschap Tandheelkundigen”) in het leven geroepen op advies van een commissie onder zijn leiding. In 1921 werd hij benoemd tot lid van de „Onderwijs- en Examen-commissie”, daarna tevens van de commissie ad hoc inzake het onderwijs in de tandheelkunde, welke in 1926 het bekende rapport uitbracht, voor een groot deel zijn speciaal werk. Later werd hij voorzitter van de commissie voor beroepsethiek, oorspronkelijk codificatie-commissie welke den vigeerenden Codex voor Beroepsethiek ontwierp. In deze hoedanigheid trad hij daarna op als voorzitter van de gemengde codificatie-commissie en commissie inzake het vraagstuk der Tandheelkundigen, welke de verhouding van de Maatschappij tot deze groep praktiseerenden in ontwerp regelde. Bij de invoering van de collegiale rechtspraak, door middel van Afdelingsraden en Raad van Beroep, koos men hem tot voorzitter van laatstgenoemd college, welke functie hij, evenals de zoeven genoemde anderen, tot op heden bekleedt. Wanneer men ten slotte nog in aanmerking neemt dat hij als afgevaardigde van de Afd. Amsterdam eenige jaren lid was van het hoofdbestuur der Mij. en thans uit anderen hoofde de vergaderingen van dit college geregeld bijwoont en bij belangrijke aangelegenheden een werkzaam aandeel neemt, dan moge dit alles voldoende zijn om aan te toonen hoezeer collega S a n d e r s in den loop der jaren de tandheelkundige gemeenschap aan zich heeft verplicht. In de Maatschappij is dit tot uitdrukking gekomen door zijn benoeming tot eere-lid.

Wat den jubilaris tot een zoo gezaghebbende en invloedrijke figuur in de tandheelkundige samenleving maakt, is het feit dat in zijn persoon al die kwaliteiten zijn vereenigd, waardoor niet alleen het beroep, doch ook het vereenigingsleven, zoowel wetenschappelijk als organisatorisch wordt beheerscht. Als practicus is hij de man, voor wie het streven naar behoud van het gebit, de essentie van de uitoefening der tandheelkunst vormt, waaraan al het andere onderge-

schikt is. Zoo hij daarbij het volmaakte niet heeft bereikt, dan tracht hij het in elk geval te benaderen. Van dit streven leggen zijn publicaties en voordrachten op de wetenschappelijke bijeenkomsten getuigenis af. Met name hebben de wortelkanaalbehandeling en de gegoten vulling zijn bijzondere belangstelling. Niet alleen dat hij, zooals gezegd, de techniek der behandeling tot de perfectie trachtte op te voeren, maar toen de toepassing van de röntgenfoto in de tandheelkundige praktijk de gelegenheid schiep om controle op het resultaat uit te oefenen, was hij de eerste om in het openbaar critisch verslag uit te brengen omtrent zijn bevindingen aan eigen werk. Dat zijn wortelvullingen deze „Nachprüfung“ met succes konden verdragen verbaasde niemand; zijn spreekwoordelijke nauwgezetheid, die hem reeds in zijn studietijd den bijnaam „lege artis“ had bezorgd, deed dat wel verwachten!

Al had de inlay, het troetelkind van den modernen tijd, ook zijn speciale aandacht in woord en daad, daarom was hij de klassieke goudvulling nog niet ontrouw geworden, het mocht wat! In 1930 stelde hij de anachronistisch aandoende vraag: „is er in de conserveerende tandheelkunde nog plaats voor de cohaesieve goudvulling?“ en beantwoordde haar bevestigend. Bij Sanders zat in die uitspraak geen bluf, natuurlijk, want toen een nieuw en — naar verluidde — gemakkelijker te verwerken goudsoort in den handel werd gebracht, was hij er als de kippen bij om haar te beproeven. Zijn conclusie luidde kort daarop, dat zij geen bijzondere voordeelen bezat boven de van oudsher gebruikelijke preparaten. Waarmee alleen maar gezegd wil zijn, dat hij een der weinigen, zoo niet de eenige, is, die van het daarvoor benodigde gereedschap uit zijn leerjaren géén museumstukken heeft gemaakt.

Deze bijzondere zin voor „de theorie en de praktijk der tandheelkunde“ gaat gepaard met een sterke toewijding aan het professioneele verenigingsleven. Op de bijeenkomsten heeft hij zelden of nooit ontbroken, ook al werd zijn aanwezigheid niet vereischt door voorzitterschap, bestuursfunctie of voor een bijdrage tot het programma. In dat opzicht is hij ook bij de jongeren een bekende figuur. Zeer zeker geldt dit voor de „Maatschappij“ op welke vergaderingen hij ook nimmer gemist wordt. Aan de gedachtenwisseling neemt

hij als regel een belangrijk aandeel en hij heeft ook in dit milieu, zoowel door den verzorgden stijl van zijn betoog als door zijn veelal met overtuiging verdedigd oordeel over de aan de orde zijnde onderwerpen (en er is er geen, dat zijn belangstelling niet heeft), de geheele aandacht der vergadering. Vooral in oogenblikken van spanning vermag hij aldus een sterken invloed op de meeningen-ter-vergadering te doen gelden. Met zijn critiek is hij weinig spaarzaam; schipperen is niet zijn sterkste eigenschap. De auteurs van stukken met betrekking tot de schriftelijke voorbereiding der hangende vraagstukken hebben in hem een aandachtig lezer. Maar niets ontgaat zijn critisch oog en hij zal het niet verhehlen wanneer gedrukte mededeelingen uit een oogpunt van compositie, taal of stijl kwetsbare plekken vertoonen. Al gebiedt de volledigheid om te vermelden, dat hij in den loop der jaren eenig eelt heeft laten groeien over zijn philologisch sentiment. Hier raken wij meteen aan een ander kenmerk van den jubilaris, als exponent van zijn universeele degelijkheid: zijn sterk gevoel voor den goeden vorm. Alles wat uit zijn pen vloeit is gaaf en de publicaties van de „Maatschappij”, waaraan hij heeft medegewerkt vertoonen daarvan de onmiskenbare trekken. Hij wordt daarbij vooral geleid door zijn zorg voor het prestige van de Mij. als beroepsorganisatie; voor geen geld zou hij dit willen riskeeren door eenig tekort, hetwelk het aanzien van de tandheekunde naar buiten, hoe dan ook, zou kunnen schaden.

Wellicht is dit gevoel voor den vorm inhaerent aan een andere eigenschap van deze veelzijdige figuur: zijn juridisch inzicht in alle aangelegenheden, die daaraan behoefte hebben. En dat zijn er, dank zij de gestadige uitbreiding van de bemoeiingen der Mij., niet weinige. Bij wijziging van statuten en reglementen overziet hij aanstonds alle consequenties en moeilijkheden en weet spoedig de juiste formulering en redactie te vinden. Bij de uitlegging van reglementsartikelen in gecompliceerde gevallen durft hij het op te nemen tegen den juridisch adviseur. In het oog van menig collega ontbreekt hem slechts één ding: den Mr.-titel, maar dat deert zijn reputatie allermint. Hij is de autoriteit tot beantwoording van tandheekkundige rechtsvragen, waartoe hij ook in zijn

hoedanigheid van voorzitter van den Raad van Beroep meerdere malen aangewezen is, al weet hij de grens van zijn kennen scherp af te bakenen en te rechter tijd het advies van den jurist in te winnen. Het behoeft geen betoog, dat hij ook in het Centraal College voor Medisch Tuchtrecht — waarin hij vanaf de invoering der tuchtrechtspraak in 1930 zitting heeft — zeer op zijn plaats is.

Een en ander verklaart zijn trouw aan de gestelde regelen. Afwijking of verwaarloozing van de voorschriften stuiten steeds op zijn verzet en aldus is hij de latente waker over de goede orde in het verenigingsleven en handhaver van de wet. Zeker heeft dit er toe bijgedragen om anderen in die richting op te voeden, enerzijds de onwetenden, maar goedwillenden, anderzijds de onverschilligen, in het besef dat zij anders naderhand toch maar last met Sanders krijgen.

Na al het voorgaande zal het ook den oningewijde duidelijk zijn, dat wie zoo streng is voor zichzelf en anderen, niet gemakkelijk fouten maakt. Dat onze jubilaris zich zou kunnen vergissen, acht ieder buitengesloten. Niettemin is er één collega (en natuurlijk niet de eerste de beste) die er zich op beroemt S a n d e r s eens op een informaliteit te hebben betrappt; het onomstootelijk bewijs daarvan moet echter nog geleverd worden. Daarvoor is hij veel te secuur. Hij stelt zich niet tevreden met zijn niet-roestend-stalen geheugen, maar zorgt steeds de stukken niet alleen te raadplegen, maar altijd bij de hand te hebben; men kan nooit weten. Hij is steeds tot de tanden gedocumenteerd en de intuïtie, die hem daarbij leidt, heeft hem menig daverend succes doen boeken door zijn opponent te verslaan met het citaat van diens beweringen bij een vroegere gelegenheid. Zelfs is het voorgekomen dat bij een dispuut over den inhoud van een officieel stuk van jaren her, hetwelk terloops in het geding werd gebracht, S a n d e r s het „toevallig” te voorschijn tooverde!

Zoo zouden wij nog door kunnen gaan, maar het wil ons voorkomen voldoende te zijn geweest om nog eens duidelijk te maken, hoezeer de Nederlandsche tandheekkunde zichzelf geluk kan wenschen bij dit jubileum van collega S a n d e r s, onder het uitspreken van de hoop, dat zij nog vele jaren van zijn veelzijdige bekwaamheden de vruchten moge plukken!

B.

DE SCHOOLTANDVOORZIENING IN UTRECHT OPGEHEVEN

616.314 : 37

In het Utrechtsch Dagblad van 21 September vindt men het volgende bericht:

NU DE SCHOOLTANDVERZORGING VOORLOOPIG
STOPGEZET MOEST WORDEN.

Moeilijke gang naar het Instituut.

Waarom komt de tandarts niet naar de school?

In ons ochtendblad van gisteren (Woensdag) plaatsten wij het bericht, dat de stichting „Schooltandverzorging” haar werk heeft stop gezet, wegens ernstige, niet voorziene moeilijkheden”.

Dit besluit werd niet verder toegelicht. En toch vereischt het in publieken kring wel wat bredere motiveering, want de schooltandverzorging is, sociaal beschouwd, een *te* gewichtige zaak, om de beslissing aangaande hare stop-zetting zoo maar in drie of vier regels te aanvaarden.

Wij hebben getracht er iets meer van te vernemen. Ons werd medegedeeld, dat de moeilijkheden waarop hierboven gedoeld wordt, eigenlijk gerezen zijn aan *alle* kanten, zoodat ten slotte de onderneming in *die* mate stroef kwam te loopen, dat men er geen uitweg meer in zag en in arre-moede maar besloot er een einde aan te maken. Die moeilijkheden ontstonden aan de zijde der Tandheekkundige Kliniek; zij ontstonden ook aan de zijde van het onderwijs; zij ontstonden ook finantieel, doordat Gedeputeerde Staten de bijdrage van de gemeente voor de school-tandverzorging niet goedkeurden. Het liep door al deze tegenslag ten slotte mis en er zat niet anders op, dan „uitscheiden”.

Men verzekerde ons heden, dat de meeste medewerking nog werd ondervonden van de zijde der ouders, die wel tot het inzicht waren gekomen, dat deze tandverzorging tot heil moest strekken van hunne kinderen. Maar met deze mede-

werking alléén, hoe belangrijk ook, was de zaak toch niet te redden.

De tand-verzorging bij het schoolkind staat dan nu stil; de stichting „schooltandverzorging” heeft haar taak neergelegd, al blijft de stichting zelf wel voort bestaan, om, als er te eeniger tijd weer eens sprake van kon zijn, het werk te hervatten, direct de organisatie bij de hand te hebben, die het raderwerk opnieuw in gang kan zetten. Maar er werd ons bij gezegd, dat met geen mogelijkheid valt te voorspellen, wanneer dat gunstiger oogenblik voor dit sociaal-hygiënische werk ten bate van het school-kind zal aanlichten. Men moet ten deze niet de minste hoop koesteren op een spoedig gunstiger wending in den loop der dingen; in goed-ingelichten kring vreest men een uitstel op een zeer zéér lange baan.

* * *

Wij waren in de gelegenheid ons te wenden tot iemand, die van nabij met de quaestie op de hoogte mag worden geacht: diens oordeel viel in de volgende hoofd-punten samen te vatten.

De moeilijke gang naar het instituut.

Eenige jaren geleden is door den toenmaligen directeur van den Gemeentelijken Geneeskundigen Dienst ook reeds een poging aangewend om tot school-tandverzorging hier ter stede te komen, maar die poging leed schipbreuk, omdat men toen reeds moeilijkheden voorzag in het komen van de schoolkinderen naar het Tandheelkundig Instituut, waar de behandeling zou plaats vinden. Dat gaan naar het Instituut aan den Jutphaasscheweg beteekent niets voor scholen, die in de onmiddellijke nabijheid van dat Instituut gelegen zijn, maar voor scholen, gelegen in stadsdelen aan andere hoeken, voorzag men toch wel groote bezwaren. Toen is ten vorigen jare een tweede poging gedaan, met het resultaat, dat men de zaak toch wel aandorst volgens de methode: de schoolkinderen komen naar het Tandheelkundig Instituut. De moed, het aldus toch maar eens te wagen, was te prijzen, maar vele deskundigen vreesden met grooten vreeze, dat het op den duur toch zou blijken, deze methode niet te kunnen handhaven.

Die vrees was gebaseerd op de overweging, dat het fout is de school-kinderen bijeen te brengen in een kliniek; de eenig juiste methode voor school-tandverzorging is: de tandarts te doen verschijnen in de school, waar hij dan bij eerste omgang een voorloopig onderzoek, desnoods in de klas, kan instellen, bij welk onderzoek hij de kinderen, die een behandeling behoeven, kan uitschiften, om deze patiëntjes afzonderlijk bijeen te brengen in de kamer van het hoofd, of in de gymnastiekzaal, of in een ander willekeurig beschikbaar zijnd

vertrek, dat niet groot behoeft te wezen, omdat de behandelende tandarts slechts een eenvoudige installatie noodig heeft, althans zeker den eersten tijd.

Die installatie is met weinig moeite en met weinig kosten in de school zelve in te richten. Voor de behandeling *buiten* de klas komen de kinderen in kleine groepjes van twee of drie, bij den tandarts in het afzonderlijke vertrek, waar zij hoogstens een half uur hoeven te verblijven. Zij zijn derhalve weer spoedig in hun klas terug en verzuimen dus niet noemenswaard. Men voelt, dat een behandeling op deze leest geschoeid, niet den langen tijd vordert van het gaan van de school naar het Instituut en voor den tocht weer terug, waar soms zoo ongeveer een halve dag mee gemoeid is. Het is begrijpelijk, dat dit bezwaar bij de mannen van de school een ernstig argument vormde om „tegen” de schooltandverzorging te zijn, in dezen vorm. Hoe men het daar ook zou willen keeren of wenden, men moet altoos zorgen voor geleide voor de kinderen van school naar het Instituut en terug, geleide dat voor de school niet gemakkelijk te leveren valt, en zelfs ook niet makkelijk zou zijn, als men het opdroeg aan de ouders. Waar het hier in hoofdzaak betreft de school-tandverzorging bij het kind uit minder-gefortuneerde kringen, ligt het voor de hand dat de ouders uit die kringen geen gelegenheid hebben voor alle hun ter school-gaande kinderen geleide mede te geven naar het Instituut. Stel U voor, dat de ouders wonen achter in het Ondiep, en met hun kroost op stap moeten naar den Jutphaasscheweg!! Met het oog op al deze zeker niet licht te tellen bezwaren wilde men véél meer waarde toekennen aan de school-tandverzorging volgens het systeem: *de tandarts naar de school*. Bij dat systeem vallen de hier gereleveerde bedenkingen weg. Het is het systeem, dat ook te Arnhem bestaat en daar tot tevredenheid functionneert.

Nog een bezwaar.

Er is nog een ander bezwaar op te noemen tegen de methode, volgens welke hier te Utrecht de zaak het vorige jaar werd opgezet. Het is niet goed jonge kinderen een kliniek te doen binnen-gaan voor een behandeling, waaromtrent hun allerwege al „pijn” is voorspeld. Dan komen de kinderen met angst naar die kliniek toe, angst, die dan alleen is op te heffen, als zij vallen in handen van tandartsen, die de tact bezitten met dit jonge goedje om te springen en al pratende de kinderen op hun gemak te stellen.

Hoe wil men deze bijzondere gave eischen bij studenten in de tandheelkunde, die juist nog alles moeten leeren op dit punt. En bij het kind moet dan juist zoo'n allereerste behandeling zoo handig en zoo volkomen pijnloos geschieden, dat dit

kind direct ervaart: het is heelemaal niet erg naar de kliniek te gaan. Maar een dergelijke behandeling van kinderen is menigmaal zelfs nog een moeilijke opgave voor ouderen, laat staan voor jongelui, die voor hun beroep zelf nog in studie zijn en nog veel moeten leeren wat een tandarts tot een „tandarts” stempelt. De omgeving van de kliniek is den kinderen niet vertrouwd, de omgeving van de school is hun wel vertrouwd, een belangrijke factor. Met andere woorden: voor de school-tandverzorging prima krachten en die krachten werkzaam gesteld in de school. Toen de Utrechtsche opzet, die dan nu mislukt is, begonnen werd, is door velen, terzake-kundigen, gezegd: deze regeling belooft geen welslagen. Het is aldus ook uitgekomen. Zeer jammer, want de zaak zelve is van buitengewoon belang.

Een ander geluid uit de schoolwereld.

Een in de Utrechtsche school-wereld zeer bekende persoonlijkheid gaf ons heden op ons verzoek, ook nog zijn meening te kennen. Hij formuleerde zijn oordeel aldus: Het wil mij voorkomen, dat men het „bezwaar vanwege de school” niet moet overdrijven. Ik kan niet toestemmen, dat eenige uren verzuim voor het schoolkind, dat tandheilkundig onderzoek moet ondergaan, zoo ernstig moet worden opgevat, dat men er van zeggen gaat, dat onze school-organisatie dit verzuim niet dragen kan.

Tegenover dat verzuim staat een zoo enorm groot volksbelang, dat ik het niet aan zou durven, dat groote belang op het schoolverzuim te doen stranden. Laten wij aannemen, dat een leerling voor die tandheilkundige behandeling acht à negen uren per jaar moet verzuimen — zou men dan in gemoede willen beweren dat de school dit verzuim niet hebben kan en het onderwijs daaronder beslist zou lijden? Ik zeg daartegenover: dit verzuim kan de school wel dragen en is wel in te halen. Als door die negen uur verzuim het gebit van het schoolkind mogelijk voor het leven kan worden gered, dan durf ik dat verzuim gerustelijk aan. En ik sta op het standpunt, dat men niet zoo vast-geroest moet zitten in een eenmaal gegroide organisatie, om te bevoogen, dat die organisatie ter wille van dat eminente volksbelang niet zou kunnen worden gewijzigd. Hoeveel uur verzuimt een kind op school al niet door ziekte of door familie-omstandigheden, of wat voor redenen ook! Zoo'n kind is er door dit verzuim erger aan toe op het punt van inhalen dan het groote contingent leerlingen, dat gezamenlijk uit de school verdwijnt voor de tandheilkundige behandeling. Deze kinderen verzuimen allen in dezelfde mate en kunnen dus gemakkelijker ook gemeenschappelijk inhalen. Ja — natuurlijk — er zijn bezwaren denkbaar; maar die moet men niet zoo groot willen

afbeelden, om te beweren, dat op grond dier bezwaren de tand-schoolverzorging om hals moet gaan. Dat gaat mij inderdaad te ver. Onder die bezwaren tel ik bijv. *dit*, dat de kinderen die om principieele redenen niet mee gaan naar de kliniek ter behandeling, in de klas gedurende de afwezigheid der andere leerlingen moeten worden bezig gehouden, een punt, dat zeker last zal opleveren, maar dat toch ook met wat goeden wil is op te lossen, als men ten minste met open oog wil staan tegenover het groote gewicht van goede tand-verzorging.

Als in de school-wereld de vraag aan de orde is „vier of zes weken groote vacantie” . . . hoort men dan ook het bezwaar van verzuim of wordt daarover dan niet gekikt?

Resumeerend moet ik U zeggen dat ik voor de school een verzuim van 8 à 9 uren per heel jaar volstrekt geen onoverkomelijk bezwaar acht, als daarmee kan worden gekocht het enorme voordeel voor ons volkskind van perfecte tanden, door vroegtijdig ingrijpen van overheidswege. De school zal dat verzuim, van negen uur desnoods, wel weten te herstellen. Dat *moet* de school kunnen inhalen. En dat *kan* zij ook!

Naar aanleiding van het bovenstaande schrijft men ons van bevoegde zijde:

„De schooltandverzorging is in Utrecht van begin af aan een zorgenkind geweest. Vele moeilijkheden moesten worden overwonnen, vervoer van kinderen, wachtgelegenheid in het Instituut, het ophalen van geld enz. enz. Het werd steeds lastiger om de kinderen en bloc weg te krijgen van de school.

De groote kink in de kabel kwam, toen Ged. Staten de subsidie weigerden. De Stichting Schooltandverzorging wilde een verzoek tot de Kroon richten om zodoende toch nog de begeerde subsidie te verkrijgen. Hiertoe is zij echter niet overgegaan daar intusschen de toestand nog moeilijker werd.

De Inspecteur van het onderwijs heeft namelijk een schrijven tot de Stichting gericht, dat hij er bezwaar tegen had, dat de kinderen in schooltijd werden behandeld, dit moest maar gebeuren na 4 uur of op Zaterdagmiddag.

Ook hiertegen wilde de Stichting protesteeren, maar dat heeft zij niet gedaan, want als een bom viel plotseling de mededeeling van den Directeur van het Instituut dat hij van de Schooltandverzorging afzag.

Als hoofdbezwaar werd genoemd, dat men geen assistent kan dwingen dit werk te doen, en de behandeling door stu-

denten blijkbaar aanleiding tot vele moeilijkheden gaf.

De Directeur wenschte zich daarom verder niet meer met dit werk in te laten. Door dit alles was het voor de Stichting niet langer mogelijk verder te werken, wel is zij blijven bestaan in de hoop op betere tijden."

Wij willen hier slechts bij aanteekenen, dat het verloop ons niet heeft verwonderd, daar de opzet dermate indruischte tegen alle ervaring op het gebied der schooltandheelkunde opgedaan, dat een debacle moeilijk kon uitblijven.

Wij betreuren het ten zeerste dat naar de waarschuwingen van de betreffende organen van de Ned. Maatsch. t. bev. d. Tandheelkunde niet geluisterd is, daar thans ernstig afbreuk is gedaan aan de propaganda voor de zoo nuttige en noodige instelling der Schooltandheelkunde.

REDACTIE.

(Zie verder ook rubriek „Sociale Tandheelkunde“.)
